

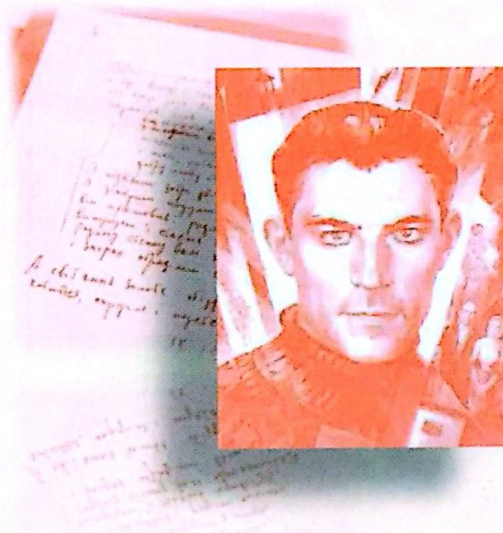

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра української та класичних мов

КОМУНІКАТИВНИЙ ДИСКУРС: НАУКОВА РЕЦЕПЦІЯ ТА СТИЛІСТИКА ПЕРЕКЛАДУ

МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської науково-практичної
конференції

*присвяченої 80-річчю від дня народження
Василя Стуса*

15 – 16 березня 2018 року
м. Київ

КОЛОДИНА Лариса <i>Frazeologia polska: archaizmy a neologizmy</i>	139
КОНОНЧУК Інна <i>Семантико-парадигматичні зв'язки в агробіологічній термінології</i>	141
КУТАСЕВИЧ Даяна <i>Порівняльний аналіз вірша Р. М. Рільке «Herbsttag» та його перекладу В. Стусом</i>	143
ЛИСОГОРЯ Валерія <i>Постать Василя Стуса в українсько-німецькому поетичному перекладі</i>	144
МАЛИХІН Олександр, АРІСТОВА Наталія, МАЛИХІН Станіслав <i>Особливості перекладу наукового дискурсу у процесі іншомовної професійно орієнтованої комунікації</i>	146
МАРКЕЛОВА Анастасія <i>Випрозорення мортальної етносимволіки поетичної мови Василя Стуса в англійських перекладах</i>	147
МЕХАСЮК Світлана, ДАНЬКО Анастасія <i>Особливості перекладу вірша Р.М. Рільке «Herbst» Василем Стусом</i>	149
МОНАШНЕНКО Анна, ДЕЙКО Ася <i>Особливості перекладу термінологічних одиниць та їх словотворення у галузі житлового і сільськогосподарського будівництва</i>	150
МОНАШНЕНКО Анна, ЦАРЬКОВА Вікторія <i>Переклад безеквівалентної лексики</i>	152
МОСКАЛЕНКО Світлана <i>Інтерпретація біблійних афоризмів у німецькій мові</i>	154
ОЛЬХОВСЬКА Наталія, ГАЛІК Анастасія <i>Роль трансформацій при перекладі текстів аграрної галузі</i>	154
РУГУРЕНКО Lilia <i>English linguistic component in Ukraine's social communication</i>	155
ПИЛИПЕНКО Олена <i>Поезія Рільке в українських перекладах: Василь Стус</i>	157
ПОЛІЩУК Анжеліна <i>Лексичні та термінологічні особливості перекладу науково-технічної літератури</i>	158
ХМЕЛЬОВСЬКА Марина <i>Василь Стус – перекладач німецької поезії</i>	160
ЦИМБАЛ Світлана <i>Роль перекладу у міжкультурній комунікації</i>	161
ЯКУШКО Катерина <i>Особливості перекладу абревіатур англійських термінів автоматики</i>	162
ЯНУСЬ Наталя <i>Роберт Бернс українською мовою: особливості перекладу</i>	163
ЯРЕМЕНКО Наталія <i>Стратегії перекладу англійських термінів-неологізмів українською мовою</i>	165

ХУДОЖНІЙ ДИСКУРС: ПОЛІМНОЖИННІСТЬ ІНТЕРПРЕТАЦІЙ

АТАМАНЧУК Вікторія <i>Проблема екзистенційної безвиході у трагедії Єлисея Карпенка «Осінньої ночі»</i>	167
БАБИЧ Уляна <i>Визначення поняття міжкультурної компетентності</i>	168
БАЛАЛАЄВА Олена <i>«І пам'яті глибоке джерело»: твори Василя Стуса у фондах світових бібліотек</i>	169
БЕРЕЗОВА Людмила <i>Проблеми навчання технічної термінології</i>	170
БЄЛКІНА Олена <i>Інтертекстуальність як характерна ознака ідіостилю Юрія Андруховича (на матеріалі роману «Лексикон інтимних міст»)</i>	171
БИКОВА Тетяна <i>Філософська категорія інтелектуалізму у поетичному дискурсі Миколи Бажана</i>	173
БІЛОУС Наталія, МІНЧУК Тетяна <i>Творча спадщина Василя Стуса</i>	175
ВАСИЛЬЄВА Катерина <i>Поетичний світ збірки «Терновий вогонь» Олексі Різниківі</i>	176
ЖИВОРА Станіслав <i>Василь Стус на сторінках «самвидаву» і «тамвидаву»</i>	178
ЗУБРИЦЬКИЙ Михайло <i>Іван Франко про суспільно-політичне становище Галичини в «останніх десятиліттях ХІХ віку»</i>	179
КАРІДА Олена <i>Інформаційні технології у збагаченні словникового запасу учнів</i>	180

митця державним визнанням обходила В.Стуса, очевидно, не лише в історичному сенсі, але й у зв'язку з реаліями його часу. Висновки В.Стуса про неможливість співпрацювати з політичним режимом і водночас лишатись художником співпадають із думкою іншого мистця, розп'ятого все тим же злочинним режимом, О.Довженка: «Спитай себе, в чому твоя пошлість, якщо ти сьогодні догодив всім смакам у своєму мистецтві» [4 с.68-69]. Мав рацію проникливий критик Юрій Шерех, який іще тридцять років тому писав, що «Стус не політик і не вождь нації, він людина і поет, і він широко відкритий і просто протилежним почуттям – не мститися, а прощати, не нищити, а покрити омофором любові:

А завершити ці міркування про В.Стуса можна словами іншого бунтаря проти людської захланності, американського експресіоніста Генрі Міллера, з його блискучої розвідки «Час убивць» (1955), присвяченої життєтворчості Артюра Рембо (яким, до речі, неабияк зацікавився В.Стус на початку 1980-х років, коли остаточно зрікся силабо-тоніки, активно працюючи з вільним віршем): «Глумачте його творчість як завгодно, пояснюйте його життя як собі надумаете, все одно нам не спокутувати своєї провини перед ним [2]. Майбутнє повністю належить йому, хай навіть і не буде ніякого майбутнього».

Література

1. <http://krok.te.ua/zvirshi/stus/holhota2.html> Василь Стус - Життя, Вірші, Праці
2. <http://www.ukrlife.org/main/sverstuk/stus.htm> Стаття Євгена Сверстюка «Василь Стус – Летюча зірка української літератури»
3. Бедрик Ю. Василь Стус: Проблема сприймання. – К.: Фотовідеосервіс, 2001. – 78 с.
4. Гримич Г.М. Загадка творчого бунту: Новелістика укр. шістдесятників: Літ.-критич. нарис. – К.: Укр. письм., 2005. – 248 с.
5. Стус Д. Життя і творчість Василя Стуса. – К., 1998
6. Яременко В. «І я гукну, і син мене почус...» Про поета Василя Стуса / В. Яременко// Дніпро. – 1990. – № 4. – С.71-76.

ВАСИЛЬЄВА Катерина

ПОЕТИЧНИЙ СВІТ ЗБІРКИ «ТЕРНОВИЙ ВОГОНЬ» ОЛЕКСИ РІЗНИКІВА

Олекса Сергійович Різнiкiв (Рiзнiченко) – талановитий український письменник і мовознавець, знаний і шанований просвітянин і громадський діяч, незламний патріот України, автор поетичних збірок «Озон» (1990 р.), «Терновий вогонь» (1993 р.), «Наодинці з Богом» (1998 р.), «Двострунне грало» (2002 р.), що постають своєрідним його життєписом. Наше зацікавлення викликала збірка «Терновий вогонь», за яку О. Різнiкiв отримав свою першу літературну премію – імені П. Тичини. Як підкреслює Ю. Шевченко у своїй рецензії, хоча це і друга книжка поета, але вона не є збіркою поета-початківця, це праця справжнього майстра художнього слова [2, с. 3].

Актуальність нашого дослідження полягає у тому, що збірка «Терновий вогонь» ще не була об'єктом спеціального розгляду, про неї у своїх статтях писали О. Суховерхва, Ю. Шевченко, Ч. Саламаха та інші. Мета роботи – дослідити її поетичний світ, з'ясувати особливості індивідуального стилю поета.

У збірці подано близько 80 поезій, що входять до циклів під назвами «Вопіяння в пустині», «Голосистість», «Основи народознавства», «Контакт», «Двострунне грало», «Варіації на теми казок», «Окупація (уривки з поеми)», «Я винен тим, що українець», більшість із них написані під час другого ув'язнення як реакції-роздуми про життєві події-негаразди, розкривають настрої автора.

Перший цикл віршів «Вопіяння в пустині» вміщує добірку поетичних творів про тяжкий шлях митця-патріота («Ішов горнець по воду»), який кричить у пустелі і якого ніхто не чує («Вигасання голосу»), який уміє грати на дощових струнах, але його чудову, неземну, чарівну і захоплюючу музику чують лише обрані («Грець на дощових струнах»). У підтексті поезій «Трава не вміє», «Потайна черга» – глибокі алегоричні думки для посвячених: про траву, що не вміє славити Сонце, потайну чергу, де усі просять прихованого героя забути про них, адже бояться за дітей, за себе тощо.

Ключем розуміння змісту філософсько-патріотичної лірики митця є останній розділ збірки «Я винен тим, що українець», який займає третину усієї збірки. Це своєрідна сповідь-роздум, де автор відверто і щиро міркує про те, як непросто буває в житті зберегти у собі ЛЮДИНУ... Пройти жахіття радянських таборів і в'язниць йому, як і багатьом його побратимам, допоміг Шевченків дороговказ: «караюсь, мучусь, але не каюсь». Кожну статтю абсурдних кадебістських звинувачень Різників дотепно спростовує поетичним рядком.

Детальний опис складних життєвих ситуацій дає розгорнуту картину внутрішнього світу поета, передає відчуття динаміки його емоційного стану. «Образа, подив, безвихідь – ось основні почуття, які мене тоді охоплювали, терзали, катували, – зізнається О. Різників. – Мене ображено в найкращих почуттях... / Як далі говорити, їсти, спати?»; «...самі лиш образа і подив / печуть і сверблять у душі» [1, с. 103, 113]. Приходив відчай, спочатку «тихенько», «злодійкувато», а згодом ставав господарем, паном, диктатором, з яким важко було впоратися, адже він «такий відчайдушний у своїй зарозумілості, / що хоч ти що...» [1, с. 15].

Однією з найніжніших у збірці є поезія, присвячена доньці *Ярославі*, «Що там, що там з тобою?», у якій бачимо трепетну любов і глибоку схвильованість *за долю дитини*. «Крихітко хліба», «жменько живої води», «чистий листочку», «паростку проса», «ламка билінка», що перебуває у непростому, небезпечному світі, вона «беззахисна перед дзьобами», «перед сонцем палочим», «на дереві, гусінню вкритім», «поміж будяків буйночубих» [1, с. 16].

Саме у «Терновому вогні» голос письменника залунав гучно, сміливо, впевнено після «безголосості німої», це своєрідний крик душі, голос минулого, коли поет страждав за свої думки, переконання, за свої очі, вуса, мову... Образ тернового вогню, що винесений у заголовок збірки, підкреслює трагізм життєвого шляху О. Різників, поєднує страждання і очищення, безвихідь і надію, відчай і тепло. Художні образи збірки відтворюють пригнічений настрій автора, передають важкі думки, розкривають складний психоемоційний стан ліричного героя, який страждає через несправедливість, шукає виходу ... і не знаходить його.

У клопотанні про реабілітацію О. Різників зазначає: «Наймогутніший механізм держави в особі її бюрократичних представників зачепив крапельину моєї особи і розтер її, не давши можливості почутися моему голосу» [1, с. 90].

Аналізована збірка О. Різників передає трагічну долю письменника-шістдесятника, борця за українську культуру, її правдиву історію, літературу та мову, відтворює незламність патріота-дисидента у вирі життєвих подій, його стійкі переконання, у ній чітко прослідковується світогляд і світовідчуття автора.

Отже, творчий доробок Олекси Різників – жанрово розмаїтий і змістовно багатий, тож потребує подальшого і всебічного його дослідження.

Література

1. Різниченко О. Терновий вогонь: поезії / О. Різниченко. – К.: Український письменник, 1993. – 135 с.
2. Шевченко Ю. «Я скоріше згасну, ніж скорюсь!» / Ю. Шевченко // Юг. – 1993. – № 142. – С. 3.